

Ahol a pláza-cicák dorombolnak

A Múcsarnokban 2006. március 23-a és május 28-a között „Coolhunters – fiatalok média és piac között” címmel kiállítás volt látható, ami a fiatalok tárgyi kultúrájával, a fogyasztói társadalom és a média tinédzserekre gyakorolt hatásával foglalkozott. A kiállítás ideje alatt pódiumbeszélgetések folytak egy-egy kiállított alkotás kapcsán, ahol a résztvevők megpróbálták feltárni a tizenévesek problémáit, az őket érő hatások mechanizmusát és megrajzolni hogyan és miként befolyásolja a fiatalokat a fogyasztói kultúra / tömegkultúra.¹

■ Az Amszterdamból importált kiállítási anyag alaptézise szerint a mai ifjúság egy olyan, a fogyasztói társadalom által meghatározott és mediatisált világban él, mint korábban egyetlen más nemzedék sem. Egyrészt gyakorlatilag nincs olyan igény, szükséglet, kvázi-szükséglet, amit a piac ne elégítene ki, és ez igencsak változatos, sokszínű tárgyi kultúrát eredményez. Másrészt viszont ma sokkal nehezebb megítélni, definiálni az ifjúságot, mint korábban bármikor. Gördeszkások szakadt, láncokkal díszített, bő nadrágban; diszkó és rave partykra járó pláza-cicák és menő csávók izmosan, szolári-

um-barnán, megfelelő helyre elhelyezett tetoválásokkal, sokat sejtető ruhákban vagy éppen alternatív zenét hallgató raszta hajú, flegma tinédzserek jelentenek az ifjúságot? Hogyan lehetne mégis portrét rajzolni a fiatalokról és hogyan találják meg ők ezekben az áttekinthetetlen időkben és terekben a maguk választotta utat, identitást?

A kiállítási tárgyakat egy hatalmas gördeszka-pályán helyezték el, hat alapvető – a fiatalok számára meghatározó – fogalom köré rendezve: erőszak, divat, nyelv, tér, idő, nem (gender). Az első pódiumbeszélgetésre április 18-án került

sor „Kemény világ” címmel, ahol a meghívott előadók (Herczog Mária és Felvinczi Katalin) az erőszak-agresszió-előítélet szentháromságát járták körül egy olyan videó installáció kapcsán, amiben fegyver-szakkörbe járó tizenéves lányok bekötött szemmel szedtek szét, illetve raktak össze egy pisztolyt. A hang nélküli, döbbenetes erejű képsorok alatt az előadók kifejtették, hogy a fiatalok – miként minden kor fiataljai – a szabadság új formáit és a cselekvések új lehetőségeit alakítják ki. Ezzel egyidejűleg azonban „áldozatait” is a társadalom átalakulási folyamatainak. A nyereségvágy és a fogyasztói

¹ Az előadások időpontjáról, témájáról és az előadókról bővebben lásd: www.mucsarnok.hu

tás nyomása alatt megnehezdednek az életkörülményeik, és – a védelmükre, támogatásukra hivatott ellátórendszer működése ellenére is, gyakran a működésből fakadó problémák és hiátusok miatt – kerülnek olyan helyzetbe, ami erőszaktevővé vagy éppen áldozattá teszi őket. Izgalmas kérdés, hogy (bár a híradások szerint egyre brutálisabbak a gyerekek és ez sokak szerint a filmeknek, videojátékoknak „köszönhető”) van-e tényleges összefüggés az akciófilmek és -játékok által kiváltott izgalom és a gyermek- illetve fiatalkori bűnelkövetés között? Különböznek-e a nézőpontok, hogy mit értenek a fiatalok és a felnőttek erőszak alatt? Milyen hatással van a média az erőszak megszületésére (például a neonáci mozgalmakban, ahol a zenének egyértelműen kimutatható közösségteremtő ereje van)? Az előadók igyekeztek közérthetően válaszolni a feltett kérdésekre, és egyértelművé tenni: nincs több bűnelkövető gyermek, az erőszakos filmek nem vágyat keltenek a brutalitásra, „csupán” eszközöket adnak a végrehajtáshoz. A legfontosabb üzenete a beszélgetésnek talán az volt, hogy a szerető, elfogadó családban felnövő, a környezetétől hiteles, erőszakmentes és támogató mintát kapó tinédzser számára jobban kódolhatók az őt körülvevő világ (média, piac) termékei. Kevésbé kiszolgáltatott a pillanatnyi örömet okozó „termékeknek”, így a drognak, erőszaknak, konzumálásnak.

Fontos kérdéseket tett fel a kiállítás, aminek végignézése során fájdalmasan állapíthattuk meg, hogy bár a huszadik századot a gyermekek évszázadának kiáltották ki – és ez remélhetőleg a huszonegyedik századra valósággá is válik –, mégis fontos látni, hogy a fiatalság olyan árucikké, a piacnak egyfajta esztétikai produkciójává vált, aminek megértése alapvető fontosságú mindannyiunk számára. Ma a gyermekkor hamarabb véget ér, a fiatalok gyorsabban lesznek felnőttek, mint húsz-harminc évvel korábban és a felnőttek pedig minden eddiginél jobban és tovább szeretnének fiatalok maradni.

Terméktől-termékig sétálhattunk a kiállítótermekben, és leszögezhetjük, hogy a kiállítás legnagyobb erénye, hogy nyitva hagyta a kérdéseket.

„A levegő összesűrűsödik, és az az érzésed támad, hogy valami történt, valami borzalmas, te pedig nem vettél róla tudomást, nem figyeltél oda kellően, mert nem tudod, hogy mi az. Egész életedben valahova máshová tartottál, lenézted a jelent, mindig a jövő felé nyomultál, mindig a következő dolgot akarva, mindig a következőt. Leromboltad azt, ami nem azt tette,

amit te akartál, mindig a könnyűt és a megerőltetést nem igénylőt részesítetted előnyben... Nincs tájékozódási pont, csak ég. A felhők mozognak, te is mozgatsz, és most minden más eltűnik.”²

Gyurkó Szilvia

² Részlet az egyik kiállítási anyagból.
Muntean/Rosenblum: To Die For, DVD, loop, 2002, 16:9

